

ADALYA ADINA DAİR

Mustafa Oral*

Bütün kadim şehirler gibi *Adalya/Antalya* şehrinin kuruluşuna da bir kadının elinin değdiği muhakkak. Dünyadaki benzerleri bir yana bırakalım, Amazonların kurduğu söylenen Smirna (İzmir), Amazon soyundan Amasis'in kurduğu Amaseia, İran Kralı Dara'nın yeğeni Amastris'in kurduğu Amasra şehirleri bunlara birkaç örnek**. Bir erkek adına kurulan, daha doğrusu bir erkeğin kendi adına izafeten kurduğu şehirler de vardır elbette: Büyük İskender'in bizzat kurulması talimatını verdiği İskenderiye, İskenderun gibileri ile Roma İmparatoru Konstantinus'un Konstantinopolisi, Kral Prusias'ın Bursası, Ruha'nın Urfası ilk aklımıza gelenlerden.

Bunlardan biraz farklı bir sorunsal olarak görünen *Adalya* şehrinin resmi kayıtlarda yazılışı ile yerel ağızda söylenişinde ve yazım şekillerinde farklı biçimler kendini göstermiş, bugüne kadar da halkın ağzında korunagelmıştır. Resmi ve tarihî kayıtlarda Bergama Kralı II. Attalos'un adının temel alındığı ve *Attaleia* (Ἀττάλεια) şeklindeki yazım biçiminin yaygın olarak benimsendiği görülüyor. Nitekim sonraki dönemlerde öncekinden birazcık farklı, ancak özünde aynı olan *Sattalia*, *Cetelia* adları *Attaleia* adıyla aynı köktendir (Fild, 2008:279). Modern Batılı literatürde geçen *Adalia* adı ise ayrıdır.

Adalya-Attaleia İkilemi

Son derece ilginç ve önemlidir ki, Batı'nın modern dönem literatüründe, özellikle seyahat hatıratında ve bunu temel alan bölgeye ve şehrimize ilişkin tarihî bahislerde özellikle *Adalia* adının tercih edilmesi anlamlıdır. Dağlık Pisidya tarafının ümmî ahaliyi Türklerin şehrin adını halen *Adalya*, *Adelle* şeklinde telaffuz etmeleri oldukça önemlidir. Bizim bu yörenin

* Doç.Dr. Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü 07058 Kampus/ANTALYA.

** Bu örnekler için bkz: Mehmet Önder, **Bitmez-Tükenmez Anadolu**, Ankara, Sümerbank, 1970.

dışa kapalı ahalisi bu sözcüğü Batı'dan alıp kullanamayacaklarına göre, seyahat hatıratı sahibi fantezi düşkün Batılı gezginin eserlerini takip etmek önemlidir. Türkçe literatürde Avrupa dillerinde kullanılan ve hem de şehrin Türkçe yazılış biçimlerinden biri diye gösterilen bu oldukça garip ve tezat görünen durumu halkiyat mahsullerine başvurarak açıklamak mümkündür.

Şehrin Türkçede resmi yazım biçiminin Selçuklu döneminde oluştuğunu görüyoruz. Selçuklu Sultanı I. İzzeddin Keykavus'un *Adalya* şehrini 22 Ocak 1216'da fethinin ardından kaleme aldığı fetihnâmede mezkur şehrin adını zikretmiyor, ancak kalenin yeniden inşası için kaleme alınan yazıtlarda *Antâliyye* şeklinde yazılıyor*. Bu yazım şeklinin 15. yüzyılda kaleme alınan tarihî takvimlerden anonim Osmanlı tarihi eserlerine veya 18. yüzyılın vakanüvis tarihlerine kadar benimsendiği görülüyor. Fildişi kulede veya dört duvar arasında masa başında yazılan literatür odaklı eserler ile seyahat hatıratı veya yerel mahsuller türündeki eserler aynı konuda farklılaşıyor.

17. yüzyılın iki büyük Osmanlı âlimi Kâtip Çelebi ile Evliya Çelebi'nin Antalya şehrinin adının yazımı konusundaki tercihleri güzel ve tipik iki örnektir. Coğrafya âlimi Kâtip Çelebi, Selçuklulardan beri devam edegelen yazım şeklini kullanıyor. Osmanlı coğrafyasını baştan başa kat eden ve adım adım gezip görerek yazan meşhur Osmanlı seyyahı Evliya Çelebi, *Adalya* diye yazıyor. Evliya Çelebi, Yivli Minare'nin yanındaki Alâeddin Camii'nin kiliseden camiye çevrildiğine ilişkin kapısı üstündeki h. 774/m. 1373 tarihli bir kitabeyi aktardığı eserinde şehirden *Adalya* diye bahseder. Ancak söz konusu kitabede *Antâliyye* adının geçtiğini (Dağlı, 2005:147) de belirtelim.

Bu kitabede ve başkalarında geçen *هيلاطنا* kelimesini konunun uzmanları farklı farklı okuyorlar. Selçuklu uzmanı Scott Redford, bu kelimeyi Latin harflerine *Antaliya* diye aktarıyor. Leyla Yılmaz da şehirdeki *Selçuklu yazıtları içinde Antalya adına rastlanan ilk ve tek kitabe* diye tavsif ettiği II numaralı sur üzerindeki *in-situ* kitabeyi ilk kez kendisinin *tam doğru* olarak okuduğunu belirtiyor, ancak söz konusu kelimeyi *Antalyâ* diye yazıyor (Yılmaz, 2003:55-58). Uzman kişilerin bu kadar basit bir hatada ortak olmalarının bir nedeni, kendilerinden önceki araştırmaları hafife almaları olabilir.

Ortaçağın Batılı kaynaklarında genelde *Satalia* adının, yine Ortaçağın Arap ve Türk kaynaklarında ise *Antâliyye* ve *Adalya* adlarının kullanıldığını (Emecan, 1991:232) görüyoruz. 12. yüzyılın Doğulu bir Latin tarih yazarı olan Kudüslü Willermus Tyrensis, Haçlı seferlerine ilişkin eserinde *bizimkiler* dediği özellikle Doğulu Hıristiyanların *Attalia* şehrinin Grekçe adını bilmediklerinden *Satalia* dediklerini anlatıyor (Altan, 2003:93 dn.268). *Adalya* adının ise yerli halkın söyleyiş biçimi olduğunu önemle vurgulamak gereklidir. Bizim şimdilik tespit ettiğimize göre seyahat hatıratı sahipleri içinde bunu ilk defa eserine aktaran 15. yüzyılın ilk yarısında Anadolu'da bulunan Bavyeralı Johannes Schiltberger (1381-1440), şehrin adını duyduğu gibi, *Adalia/Adala* şeklinde (Schiltberger, 1997:101) söylüyor.

17. yüzyılın Fransız gezgini Paul Lucas da gezip gördüğü şehirden *Adalia* diye söz eder. Ancak incelediğimiz Batılı ve Doğulu gezginlerin seyahat hatıratında *Adalya* adının antik dönemin *Attaleia*'sının mütearifesi olduğuna dair bir bahis bulunmuyor.

Daha da ilginç: Evliya Çelebi, *Adalya* bahsinde kendisi günümüze ulaşamamış egzotik bir tasvirde ve bu tasviri açıklayan üç satırlık Yunanca bir yazıttan bahseder ve yazıtın Türkçesini eserine aktarır. Bu tasvir, limanın şarka bakan orta kapısı üstünde bir beyaz mermer üzerine *be-dürüstî âdem kaddince* elinde asâsı, başında külâhı ve belinde pâlhengi üzerine *Allâhlı* lafzının yazıldığı frenk-pesend bir derviş tasviri diyor. Aşağıya aynen aldığımız ya-

* S. Redford-G. Leiser, *Taşa Yazılan Tarih: Antalya İçkale Surlarındaki Selçuklu Fetihnâmesi*, Antalya, AKMED, 2008, s.22, 32, 65. Scott Redford, yazıttaki kelimeyi Antaliya şeklinde okuyor, ki yanlıştır.

zıtta geçen *Angiliye* adının *Adalya* halkının ağızındaki kadim adlarından olduğunu düşünmek mümkündür (Dağlı, 2005:146): *Bu o Allâh kuludur ki Seyyid Ahmedü'l-Bedevî fukarasıdır. Her sene Mısır'dan deryâ üzre yürüyerek gelüp bizim Angiliye kral[ın]dan ellişer esir alup halâs edüp yine gözümüz önünde deryâ üzre giderdi...*

Talya/Atalya/Adalya

Eski dünyanın yaratılış ve türeyiş konusundaki mitolojik anlatılara mekân olan Olympos, *Adalya* şehrinin yakınında halkın halen *Musa Dağı* dediği yerdir. Mitolojiye göre Olymposlu tanrılar, Zeus'tan, titanları yendikten sonra titanlar savaşını şarkılar söyleyerek övebilecek mahlûklar yaratmasını dilediler. Bunun üzerine Zeus, *Mnemesyne* adındaki hafıza tanrıçası ile birleşerek bol sulu Pieria'da *üç güzel* de denilen şu üç musayı dünyaya getirdi (Petereh, 1946:30): Aglaie, Euphrosyne ile Thalia.

Şarkı, müzik, oyun, şiir ve bilimden anlayan bu tanrısal *nympheler* Pieria'da veya Helikon Dağı'nda otururlar, Olympos'ta tanrı sofralarında şarkı söylerlerdi (Necatigil, 1957:75). Genelde ilham perisi olarak tanınan *Thalia*, önceleri kır tanrıçası sayılırdı. *Apollon* ile evlenmiş, *Korybantları* doğurmuş, insanlara toprakla uğraşmayı öğretmişti. Sürülerin, ekinlerin, bitkilerin koruyucusu kabul edilir. Virgilius, çoban şiirlerinde onu bir kır tanrıçası gibi çağırır. *Thalia*, neşeli sofralara, ziyafet masalarına nezaret ederdi. Sonradan yalnızca komedi ilham perisi oldu. Letafet tanrıçası olan *Kharit*lerden biri de *Thalia* bilinir. Nereus'un kızlarından biri de *Thalia* diye tanınır (Can, bty :491).

Bizim *Thalia* ise çoban şiirinin ve komedyanın ustasıdır. Simgesi de komedyaya maske-si ile sarmaşıktan taç ve çoban değneğidir. Bu bölgede kastalya adının bir uzantısı olan eski çağlardan kalma *kestel* adında yerleşim yerlerinin olması bu görüşümüze bir kanıttır. İtalyanca kökenli bir sözcük sanılan *kestel*, küçük hisar veya kale, kasır anlamında (Gövsâ, 1951:1434) kullanılır. Aslında *kestel*'in bir anlamı da pınarbaşı demektir.

Kızların sularında eğlendiği Yunanların kâhinlik tapınaklarının en önemli *Delphoi*'deki kutsal kaynaktır: Kastalia. Burası şarkı, müzik, oyun, şiir ve bilimden anlayan Zeus'un kızlarının, tanrısal perilerin (*nympheler*) bulunduğu kaynaklardan biridir. Bazı kaynaklar ise kızların babasının ırmak tanrıları olduğunu anlatıyor (Necatigil, 1957:59, 75, 79). Efsaneye göre *Kastalia*, *Apollon* tapınağının yanında tanrının saldırısına uğrayınca kendini orada fişkıran kaynağın sularına attığı Tanrı *Apollon*'a adanmış pınardır (Arhat, 2008:169).

Perge'de yapılan kazılarda gün ışığına çıkarılan ve eski bir geleneğe dayanan *ktistes* yazıtlarında bir zamanlar *Pamfilya* bölgesine adını veren Delphilî Mophos'un da *Apollon*'un oğlu olduğu yazılıdır. Ancak bu efsanevi olduğu kadar tarihî bir kişilik olan *Mophos*, gerçekte Girit'ten Batı Anadolu'ya geçerek *Kolophon* bölgesinin hâkimi olan Akalar soyundan bir savaşçıdır. Annesi Manto ise yine buraya sonradan yerleşen kâhin Teiresias'ın kızıdır. Tarihî kayıtlarda hakkında bilgiler verilen, hatta Karatepe'de ve Boğazköy'de bulunan çeşitli yazıt ve tabletlerde Perge ile Phaselis'in de kurucusu Mophos, Hitit Kralı IV. Tudhaliya'nın çağdaşı (M.Ö. 1220-1170) sayılır (Pekman, 1989:8-15).

Truva savaşları sonrasında bölgeye gelerek Perge, Aspendos, Phaselis, Mopsuestia ve Mallos şehirlerini kuran Mophos, Anadolu'da yüzyıllar boyunca devam eden bir hanedanın da kurucusudur. Bölgedeki etkinliği sayesinde bir süre Mophos'un adıyla *Mopsopia* diye bilinir. Bu tarihî şahsiyetin ölümünden sonraki yıllarda kızının veya kız kardeşinin adına izafeten *Pamphyle/Pamphylia* diye tanınır (Mansel, 1978: 2).

Truva savaşlarından sonraki yıllarda bölgeye yalnızca savaşçı adamlar gelmedi. Yanlarında Yunan dilini ve kültürünü getirip bölgenin geçmişi ve geleceğini derinden etkileyen bilgin kişi-

ler belirleyici oldu. Bu kişiler yerli halkın kendi arasında anlatıp durduğu efsanevi ve tarihî olaylara Yunanî damgalarını vurdular. Likya ve Pisidya bölgesinin kadim Milyas ahalisinin kökenine ilişkin geliştirdikleri Girit kökenli Sarpedion'un soyundan olduğu söylemi (Özsait, 1980:63-64) buna kanıttır.

Bizim burada ortaya koymaya çalıştığımız durum şudur: Bölgenin toponomik yadigârı konusunda yeterince araştırma yapıp ortaya konulmuş değildir. Bu konuda şimdilik elimizde bulunan bazı efsanevi kayıtlara bakınca *Adalya* adının Olympos Dağı'nın sakini *Thalia* adının bir uzantısı ihtimalinin bulunduğu anlaşılıyor. Bunun yanında t/d, k/g, p/b seslerindeki dönüşümün *Talia* adında da olması olasıdır.

Semitik Kökenin Etkisi

Tevrat'ın *I. Tarihler* kitabında Yeroham'ın oğulları arasında *Atalya* da sayılır (VIII/26). *II. Tarihler* kitabında Yahuda kralı Yehoram'ın oğlu Ahazy'a'nın anasının İsrail kralı Omrin'in kızı *Atalya* olduğu kayıtlıdır (XXII/2). Kudüs'te (Yeruşalim) bir yıl kadar krallık yapan Ahazy'a'nın kötü bir kral olduğu, çünkü kötülük yapması için tavsiyelerde bulunan anası *Atalya*'nın öğütlerini tuttuğu anlaşılıyor. Aynı kayıtlar küçük bazı farklarla *II. Krallar* kitabında yinelenir (VIII/26).

Böylece sonradan *Adalya* biçimini alan *Atalya*, İbrani erkek ve kızları için yaygın olarak kullanılan bir isim olarak karşımıza çıkıyor. Bu adın yalnızca Semitik kültür çevrelerine mahsus kalmadığı, sonraki tarihî kayıtlardan açıkça anlaşılıyor. Bu konuda bir tarihî örnek verelim: Herodot'un çağdaşı Samoslu ozan Choerilos, *Adalya*'nın Solym Dağı'nda oturan Fenike kökenli bir halktan bahseder (Özsait, 1980:107) ki önemlidir.

15. yüzyılın başlarında Anadolu'da bulunan Bavyeralı Johannes Schiltberger'in şehrin adını duyduğu gibi *Adalia/Adala* şeklinde söylediğini biliyoruz ki kayda değer. 1946 itibarıyla Türkiye'de *Adala* adında iki yerleşim vardır. Bunlar Bergama Kralı II. Attalos Philadelphios tarafından kendi adına izafeten kurduğu söylenen *Attaleia* kentlerinin devamı değildir. Ki, ilki Antalya vilayetinin Finike kazasının Alaşın köyünün bir mahallesidir, diğeri Manisa vilayetinin Salihli kazasının bir bucağıdır. Bu kayıtlar, *Adala* biçiminin *Adalya* şehrinin halkın ağzında bir varyantı olduğuna kanıttır. Salihli bir yana Finike/Alaşın olgusu, durumu karmaşık hale getiriyor. Şöyle ki: Bu sonuncu *Adala* Olympos Dağlarına çok yakın olmadığı gibi çok uzak da değildir. Muhtemelen *Thalia* kültürünün etrafa yayılmasıdır.

Yakın Tarihli Olgular

Türkiye'nin kadim tarihinde Pers etkisinin yadsınamaz konumunu biliyoruz. Ancak bu kadim kültürden günümüze kalan bakiyeler tümüyle meçhul değildir. Ülkemizin yetkin mimarlarından Cengiz Bektaş'ın *Antalya Evleri* kitabının ilk baskısında (1980) Antalya Kaleiçi'nde çalınan eski ustalar hakkında şu bahis vardır (Bektaş, 1980:21):

Antalya'da ustalar, bir evin çatısını kapatınca, keser oynatırlar; keseri tahtanın üzerinde tıkırdatarak bir ezgi tutturlar. Öyle ustalar varmış ki, keseri oynattı mı yirmi keser birden takırdatıyor sanılmış. Bu, işini bitirdiğinin bildirilmesiymiş; emeğin kutlanmasını istemekmiş. İşte bu keser oynatma sırasında ustalar “şabaş, şabaş” derlermiş. “Şabaş”, kadim Mezopotamya'da Güneş tanrısının adıymış ve Farsça'da “şen ol” demekmiş.

Cengiz Bektaş, *şabaş* nidasını İlhan Başgöz'den duymuş ve ondan naklen kitabına almış olduğunu yazıyor; ancak sözlükte, Farsça 'şen ol' demek olduğunu belirtiyor, amma ne sözlük adı veriyor, ne de sözlüğün hangi dilde olduğunu anlatıyor; açıklamıyor. Burada bir yöntem yanlışlığı var: Bir kere ezginin tamamını vermiyor. İkincisi, *Farsça* diyor, doğrusu

İbranice. *Şabat*, cumartesi, dinlenme zamanı demek. Güneş tanrısının adıysa kadim İbrani inançlarına açık ve net bir göndermedir. Bu kadim kültürün izlerini *Adalya* halkının gündelik kültüründe izleyebildiğimize göre, *Adalya* olgusunun Pers izleği sıradan bir konu olmaktan çıkıyor. Bu durumda bu ve benzeri yapıtlara işlenmeden konulan mebzul miktardaki ham ve yaban olgu ve malzemeleri yeniden ele alarak tarihî köklerine bağlamalıdır.

Sonuç Olarak

Antalya bölgesinin ve Adalya şehrinin toponomik yadigarı yeterince işlenmiş olmadığı gibi tarihsel coğrafyası konusu da tatmin edici derece incelenmiş değildir. Bu durum sadece Adalya şehrine ve çevresine özgü değildir; Türkiye kültür tarihine özgü bir konunun yerel ölçüğe yansımış hazin bir durumun bu vilayet noktasına yansımış biçimidir. Durum böyle olunca, Adalya şehrine ve şehrin adına dair yapılan araştırmalar da bundan yeterince nasibini alıyor. Türkiye'nin şehir, kasaba ve köylerin ve dahi coğrafik yerleşimlerin ve mıntıklarının adlarına ilişkin efsanevi tarzda yakıştırmalar ve uydurmalar, modern bilimsel mantıkla uyusmuyor. Hele toponomik araştırmalar açısından bir kıymeti harbiyesi bulunmuyor. Bu makale vesilesiyle yaptığımız araştırmada şu gerçekleri ortaya koymaya çalıştık: Adalya şehrinin kadim tarihinde otokton ahalinin temel etkisi yanında Bergama, Girit, Pers, Semitik ve Yunan etkilerini harmanlayan tarihsel çalışmalar şimdilik kamuoyuna yansımış ve yayılmış değildir. Özellikle Bergama ve Yunan etkisi dışındaki unsurlar bilerek göz ardı edilmiş gibidir. İbrani ve Pers etkisi ise bilinçli bir unutumaya maruz bırakılmış gibidir. Şehrin adının *Attaleia* adından geldiği, bunun *Antalya* şeklini aldığı bizce bir varsayımdır. *Adalya* adının da buradan geldiği iddiasında bulunmak biraz cüretli bir yaklaşımdır. Adalya adının kaynağı konusunda efsane, rivayet ve halkiyat malzemeleri yerel halkın belleğini işaret ediyor. Bu çanakta Olympos'un musalarından *Thalia*'nın Adalya'nın kaynağı olması kuvvetle muhtemel gibi görünse de *Talya* gibi başka önemli seçenekler de mevcuttur.

Kaynakça

- Altan, Ebru; *İkinci Haçlı Seferi* (1147-1148), Ankara, TTK, 2003.
 Bektaş, Cengiz ve diğ.; *Antalya*, İstanbul, Antalya Belediyesi, 1980.
 Can, Şefik; *Klasik Yunan Mitolojisi*, 6. Baskı, İstanbul, İnkılâp, bty.
 Emecan, F.; "Antalya", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C.III, İstanbul, TDV, 1991.
 Erhat, Azra; *Mitoloji Sözlüğü*, 16. Baskı, İstanbul, Remzi, 2008.
Evlîyâ Çelebi Seyahatnâmesi, C.IX, yay.haz. Y. Dağlı, İstanbul, YKY, 2005.
 Gövsa, İbrahim Alâettin; *Resimli Yeni Lûgat ve Ansiklopedi*, İstanbul, İskit, 1951.
 Hellenkemper, H.-F. Hild; *Tabula Imperii Byzantini*, C.VIII, Wien, 2008.
Hesiodos Eseri ve Kaynakları, çev. S. Eyuboğlu-A. Erhat, Ankara, TTK, 1977.
 Mansel, A. M.; *Side 1947-1966 Yılları Kazıları*, Ankara, 1978.
 Necatigil, Behçet; *Küçük Mitology Sözlüğü*, İstanbul, Varlık, 1957.
 Önder, Mehmet; *Bitmez-Tükenmez Anadolu*, Ankara, Sümerbank, 1970.
 Özön, Mustafa Nihat; *Türkçe-Yabancı Kelimeler Sözlüğü*, İstanbul, İnkılâp, 1962.
 Özsait, Mehmet; *İlkçağ Tarihinde Pisidyâ*, İstanbul, Edebiyat Fakültesi, 1980.
 Pekman, Adnan; *Perge Tarihi*, 2. Baskı, Ankara, TTK, 1989.
 Peterich, E.; *Küçük Yunan Mitolojisi*, çev. S. Y. Baydur, İstanbul, MEB, 1946.
 Redford, S.-G. Leiser; *Taşâ Yazılan Tarih*, Antalya, AKMED, 2008.
 Schiltberger, J.; *Türkler ve Tatarlar Arasında*, İstanbul, İletişim, 1997.
Türkiye'de Meskûn Yerler Kılavuzu, C.I, Ankara, 1946.
 Yılmaz, Leyla-K. Tuzcu; *Türk Dönemi Antalya Kitabeleri*, Haarlem, 2003.

Özet

ADALYA ADINA DAİR

Bu makalede şimdiki Antalya şehrinin kadim adlarından *Adalya* adının kökeni konusu üzerinde duruyoruz. Antalya bölgesinin ve Adalya şehrinin toponomik yadigârı yeterince işlenmiş olmadığı gibi tarihsel coğrafyası konusu da tatmin edici derece incelenmiş değildir. Bu makalede yaptığımız araştırmada şu gerçekleri ortaya koymaya çalıştık: Adalya şehrinin kadim tarihinde otokton ahalinin temel etkisi yanında Bergama, Girit, Pers, Semitik ve Yunan etkilerini harmanlayan tarihsel çalışmalar, şimdilik kamuoyuna yeterince yansımış ve yayılmış değildir. Özellikle Bergama ve Yunan etkisi dışındaki unsurlar bilerek göz ardı edilmiş gibidir. İbrani ve Pers etkisi ise bilinçli bir unutmaya maruz bırakılmış gibidir. Şehrin adının *Attaleia* adından geldiği, bunun *Antalya* şeklini aldığı, *Adalya* adının da buradan geldiği iddiasında bulunmak biraz fazla cüretkâr bir yaklaşımdır. *Adalya* adının kaynağı konusunda efsane, rivayet ve halkiyat malzemeleri yerel halkın belleğini işaret ediyor. Bu çanakta Olympos'un musalarından *Thalia*'nın Adalya'nın kaynağı olması kuvvetle muhtemel gibi görünse de *Talya* gibi başka önemli seçenekler de mevcuttur. Bütün bu olguları, etimolojik ve tarihsel bulgular çerçevesinde etraflıca irdeledik.

Anahtar Kelimeler: Adalya, Akdeniz, Antalya, Osmanlı, Pamfilya, Selçuklu

Abstract

ON ADALIA'S NAME

In this article, we emphasis on the topic of today's Antalya city's one of the ancient names of Adalya's origin name. Antalya's region and Adalya city's toponomic relics of past hasn't been processed enough and the subject of historical geography hasn't been processed in a satisfactorily way. In this article, we have tried to show the researches which we have done about these facts: In the ancient history of Adalya city as well as the otoc-ton people's basic effections on Bergamus, Girit, Persian, Semitic and Greek effects mixed by historical workings haven't been reflected or spread out enough for today's public opinion. Especially these elements expect the effects of Bergamus and Greek ignored in a deliberate way. Also, Hebrew and Persian effects have been exposed as if an aware of forgetting. It is a more dore approach to say that the Adalya city's name, comes from Attelia name and it has been changed into Antalya and so the Adalya name comes from this. In the source of Adalya name, legend, myth and folks materials point to the local people's memory. In this region, despite of Olympos's Moses' Thalia, it seems possible to be source of the name Adalya, there are still more important options. We examined all these under etgmologic and historical facts evidences with all details.

Keywords: Adalia, Mediterranean, Antalya, Ottomanish, Pamphylia, Seljukish.